

VZAJEMNO STARŠEVSTVO
PO RAZVEZI ZAKONSKE ZVEZE IN RAZPADU IZVENZAKONSKE SKUPNOSTI
BOLJŠE MOŽNOSTI ZA SOCIALNO DELO Z DRUŽINO

Ob spoznanju, da ljudje raje sledijo k uresničitvam odločitev, ki jih sami sprejemajo, si v svetovalnih razgovorih z roditelji v postopkih razveze zakonske zveze in razpadu izvenzakonske skupnosti prizadevam, da starša z upoštevanjem pravic in koristi otrok skupno sprejmeta dogovor o nadaljnjem varstvu in vzgoji otrok.

Iz dosedanje prakse po veljavni zakonodaji sodišča ob razvezi zakonske zveze na osnovi sporazuma ali tožbe za razvezo zakonske zveze, ko se odloča tudi o varstvu in vzgoji otrok, dodelijo otroka v varstvo in vzgojo enemu ali drugemu roditelju ali tretji osebi oziroma zavodu.

Te možnosti so umestne in sprejemljive v primerih, ko sodišče razveže zakonsko zvezo na podlagi tožbe, in to v primerih, ko se starši niso mogli sporazumeti o varstvu in vzgoji otrok, oziroma njihov sporazum ni v skladu s koristmi otrok.

Sodna praksa kaže, da sodišča pri sporazumnih razvezah zakonske zveze ne upoštevajo dogovorov staršev o skupni skrbi za otroka po razvezi zakonske zveze in se sklicujejo na ZZZDR, ki te možnosti izrecno ne omenja.

Konvencija o otrokovih pravicah v 7. in 18. členu med drugim navaja, da ima otrok pravico, da oba starša skrbita zanj, ter da sta oba enako odgovorna za otrokovo vzgo-

jo in razvoj, kar zavezuje države, ki so konvencijo ratificirale, k uresničevanju teh pravic v svoji zakonodaji.

V skladu s konvencijo o otrokovih pravicah vse več držav spreminja sodno prakso in zakonodajo, tako da se v primerih, ko okoliščine dopuščajo, ob razvezi zakonske zveze dodelijo otroci v varstvo in vzgojo obema staršema. Zaupanje otrok enemu roditelju postaja vse bolj izjema in prihranjeno za primere, ko skupna skrb ne bi bila v korist otrok.

Sklepanje vzajemnega starševstva ni ovirano po razpadu izvenzakonske skupnosti, kjer gre ravno tako za odnose in razmerja staršev in otrok kot v družinah formalno sklenjenih zakonskih skupnosti. Izločitev starša iz enakovrednega položaja do skupnih otrok zbuja neprijetna občutja, ki ovirajo uspešno zadovoljevanje starševskih, zlasti pa otrokovih pravic in koristi.

Pravno možnost sklepanja vzajemnega starševstva v svetovalnih razgovorih ob razvezi zakonske zveze ali razpadu izvenzakonske skupnosti doživljam kot ustvarjanje novih priložnosti za delo s starši v primerih, ko eden izmed njiju ne more odstopiti od skrbi za otroka. Gre za prizadevanje socialnega dela h kvalitetnejšemu delu, ki ne izloča nikogar in išče možnosti, kako bi lahko roditelja skupaj skrbela za otroka.

Irena Bizjak